

פרטי כל מס.ג/8

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
ג', כ"ז בכסלו תשי"א (7.11.1950)
בשעה 8.30 לפה"צ.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת
נ. נייר - סגן יו"ר הכנסת

נ ד כ ח י ם :

חברי הועדה:

י. הררי - ה'ח'ר
י. בר-יהודה
ד. בר-רב-האי
מ. בן-עמי
פ. אילנית
א. י. גרינברג
א. ג'רג'רה
ס. גרבווסקי
פ. טובי
צ. יהודה
ש. כץ
י. כסה
א. מזור
מ. נורוק
א. רוזאל-נאור
י. סרלין
י. שמחונית
א. שפטל
א. תבורי

ז. גלוסקא (נזכות דעה מייצעת)

מוזמנים:

פ. רוזן - שר המשפטים
פרופ. שקי - מטעם משרד המשפטים
מ. וילנר
א. הכרמלי
מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
ח. ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת

נ ע ד ר י ם :

מ. יעדי
ע. מיסון
ה. קוק
א. ציזלינג
נ. ילין-סודר (נזכות דעה מייצעת)

- סדר-היום:
- א. העברת ענין החפושים אצל העולים לדיון בוועדה מתאימה.
 - ב. מועדי ישיבות הכנסת.
 - ג. סמכותו של שר שאינו חבר הכנסת וענין תחשורים.
 - ד. בקשת סיעת מק"י לצרף חבר מסייעה לוועדת המשנה לחוק האזרחות.
 - ה. תקנון - הצעות לסדר-היום.

היו"ר י. הררי:

עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר את ענין החפושים אצל העולים.

ד. בר-רב-האי:

אם החפושים נערכים ע"י פקידים המכס, יש להעביר את הענין לוועדה לעניני כלכלה.

ש. כץ:

אני מציע את ועדת הפנים.

י. שמחוני:

לוועדת הכלכלה יש ועדת משנה לעניני השוק השחור והיות והחפושים האלה נערכו במסגרת המלחמה בשוק השחור - אני מציע, לכן, להעביר את הענין לוועדת הכלכלה.

א. י. גרינברג:

לדעתי שייך הענין לוועדת הכספים.

א. מזור:

לדעתי זה שייך לוועדת הכלכלה.

א צ ב ע ה

- 1 - נעד ועדת הפנים
- 2 - הכספים
- 8 - הכלכלה

מחליטים:

להעביר את ענין החפושים אצל העולים לוועדה לעניני כלכלה.

ז. גלוסקא:

אני מבקש לרשום שוועדת הכלכלה תזמין אותי בזמן שתדון בענין החפושים.

היו"ר י. הררי:

אין לנו שליטה על ועדת הכלכלה. עליך להפנות את בקשתך ליו"ר ועדת הכלכלה.

הבא וככל העונה הבאה.

עלינו לקבוע כעת את מועדי הישיבות בשבוע.

א. מזור:

אני מציע לא לקיים כל ישיבות בשבוע הבא.

ס. גרבובסקי:

אני מציע לקיים ישיבות ביום ד' משעה 4 אח"צ וביום ה' משעה 11 עד שעה 3.

מחליטים

בשבוע של הבחירות לעיריות תקיים הכנסת את ישיבות הבימים ד' וה"א בינפ"ד משעה 16.00 וביום ה' משעה 11.00 עד שעה 15.00

היו"ר י. הררי:

עלינו לקבוע כעת את סדר ישיבות הכנסת לבא. חבר הכנסת בר-יהודה מציע לקיים ששיבות כנסת בימים ב' וג' ופעם אחת בחדש גם ביום ד'. חבר הכנסת גרבובסקי מציע לקיים ישיבות כנסת בימים ב' ג' וד'.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת בר-יהודה - 3
גרובובסקי - 9

מחליטים:

שהכנסת תקיים את ישיבותיה בימים ב' ג' וד' כולקמן:
בימים ב' וג' משעה 16.00.
ביום ד' משעה 14.30 עד שעה 17.00 או 18.00 בהתאם
לענין הנידון בכנסת.

שאלתי מתכונת לענין ההפסקה בין ו-8.30
בערב. האם לא היה הגיוני יותר שנחשוב

י. שפחונית:

על תיקון בשחח זה?

בפרלמנטים רבים נוהגים לשבת ברציפות,
בלי הפסקה, אבל קיים הסכם שבין השעות

היו"ר י. הררי:

7 ו-8 אין מקיימים הצבעות.

הוחלט לדון בשאלת בטול ההפסקה בנוכחותו של

יושב-ראש הכנסת.

אנו עוברים עכשו לענין זכויותיו של
שר שאינו חבר כנסת וענין סגני השרים.

היו"ר י. הררי:

י. בר-יהודה:
אלה אינם ענינם תקנוניים אלא, לדעתי,
קונסטיטוציוניים. בדיוק כמו שאנחנו קבענו
שיש שרים ויש אחריות הדדית וכל מיני דברים אחרים מסוג זה - אנחנו פריכים
לקבוע אם קיים דבר כזה הנקרא תת-שרים. מה זה? האם יש להם אחריות או אין
להם? עוד איני מביע את דעתי לגופו של ענין. האם הם כולם יחד או כל אחד
מהם לחוד? האם הם יחד עם השרים. אלה אינם דברים שהממשלה מחליטה עליהם
בעצמה לשם נוחיותה היא ונוחיות עבודתה - אלה הם דברים קונסטיטוציוניים.
גם באנגליה לא הממשלה החליטה אם ללדר מותר לדבר בפרלמנט או לא. על זאת
החליט הפרלמנט, כהחלטה קונסטיטוציונית ולא תקנונית. אני חושב שלדון על
זה צריך בוועדת החוקה לא כעל שאלה תקנונית, אלא שאלה קונסטיטוציונית.
אם בנוגע לשר שאינו חבר בכנסת יכול עוד להיות איזה ספק בנוגע לקונסטיטוציה
- בנוגע לסגני-שרים לא יכול להיות כל ספק שזוהי קודם כל קונסטיטוציה.
אני מסכים שיבדילו בין שני הדברים.

ברצוני להזכיר לכם כדבר מאשר את העובדה
שתוך כדי דיון בחוק אחר בכנסת, כאשר דברו על תארי פקידים הממשלה - אם איני
טועה אני הייתי זה שעוררתי את השאלה מה יהיה אם מישהו יקבל מחר את התואר
תת-שר. הובטח לנו אז ששום דבר לא ייקבע בלי דיון.

אני מציע להכדיל בין שני הדברים ולדון
תחילה בענין סמכויותיו של שר שאינו חבר

היו"ר י. הררי:

הכנסת.

אני מסכים להבדיל בין שני הדברים בהצבעה.

י. בר-יהודה:

אנו דנים עכשו על ענין השר בלבד.

היו"ר י. הררי:

י. כסה:
אני מסכים לכך שבענין תת-שרים ידונו
בועדה החוקה, חוק ומשפט. אך בענין השר
גרי, יש לדון בועדת הכנסת, כי זהו רק ענין של הבנת החוק הקיים.

ד. בר-רב-האי:
יש להפריד פה בין הדברים. החלק בתחוקתי
נפסק ע"י חוק המעבר. באותו הרגע שהכנסת
קבלה החלטה שהממשלה תהיה מורכבת מראש הממשלה וממספר שרים מתוך הכנסת
ומחוצה לה - יש לנו הוראה חוקית שזה יכול להיות, וזו פוסקת להיות בעיה
תחוקתית והופכת להיות בעיה תקנונית: אם יש איזה שהוא הפרש בין זכויותיו
של שר שאינו חבר כנסת ושר שהוא חבר כנסת. לפי כל הסימנים, ההפרש הוא
בזה שהשר שאינו חבר כנסת אינו מצביע, כי השר השני מצביע בתור חבר
הכנסת; כל יתר התקנות החלות על השרים חלות גם על השר שאינו חבר כנסת;
זה מתכוון לאפשרות של תשובה בשם הממשלה, להנאת חוקים בפני הכנסת. יותר
אין לנו שום דבר ואת זאת לא תוכל ועדת החוקה להרחיב או לצמצם. בפני
ועדת החוקה ישנה הוראה ברורה: ישנו חבר ממשלה שאינו חבר כנסת. זוהי שאלת
תקנון ולא חוקה.
המצב הוא שונה לגבי תת-השרים.

מ. גרבובסקי:
אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי.

מ. נורוק:
אני תומך בדעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי.
ההחלטה כלולה בחוק המעבר וברור שעלינו
לאפשר לשר למלא את תפקידו, וועדת הכנסת היא היא שצריכה לאפשר לו למלא את
תפקידו.

ש. כץ:
עצם המבוי של שר שאינו חבר כנסת כלול
בחוק המעבר, אבל זה דבר שיש לו משמעות
רצינית מאד, קונסטיטוציונית. איני חסיד של ההוראה הזאת ואני חושב
שכיון שזה נותן זכויות יתר לאדם שלא נבחר, יש לנסח את הזכויות שלו באופן
היסודי ביותר, כלומר - בחוקה.
ברצוני להזכיר לחבר הכנסת בר-רב-האי,
שבזמן שהיה ויכוח על סמכויות מבקר המדינה הוגשה הצעה שמבקר המדינה יוכל
להופיע בכנסת כדי להסביר את בקורתו וחבר הכנסת בר-רב-האי טען נגד ההצעה
הזו מפני שהוא אינו רוצה שאדם שאינו חבר כנסת יופיע בכנסת. זה היה ויכוח
חוקתי. אילו היו מחליטים שהוא כן צריך להופיע - זה היה מופיע בחוק
מבקר המדינה וזהו חוק חוקתי.

פ. אילנית:
בזמן המשבר שהיה הוברר ביתר שאת שבלי
קונסטיטוציה קשה מאד להתקיים לקיים
מדינה על יסודות דמוקרטיים, על אחת כמה וכמה שאין גם מסורת בעל-פה.
חבר הכנסת בר-רב-האי אמר שזה מובן מאליו, אאו-איפסו, שהשר נהנה מכל
הזכויות של השרים, להופיע בכנסת ולהשיב לשאלות; יש לו זכות מיוחדת
להפיע בכנסת מתי שרצה ולדבר בלי הגבלה כיתר השרים. זה בר שעל זה
יכולה להחליט ועדת הכנסת, אבל להגיד שאאו-איפסו מחליטה ועדת הכנסת -
זה מנוגד לשכל התחוקתי. להצביע אינו יכול; ועדת הכנסת אינה יכולה
להחליט על זה; על זה מוכרחים להכניס חוק, כי החוק הקודם אינו אומר זאת.
החוק הקודם קובע שיש ~~אחראים~~ שר שאינו חבר כנסת, אבל אין הוא מגדיר
את זכויותיו.

היו"ר י. הררי:
אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר
הכנסת בר-יהודה שאין ועדת הכנסת מוסמכת
לדון בזכויותיו של שר שאינו חבר
וגרבובסקי, שהיא כן מוסמכת לכך.

י. כסה:

לו אותן הזכויות שיש לשר אחר. בשעה שהשר מגן על עבודתו הוא מגן על כל הממשלה ואם אין לו אפשרות לעשות זאת מה פרוש האחריות הקולקטיבית? באחריות קולקטיבית נושאים לא רק בפני הממשלה אלא גם בפני הכנסת.

לדעתי אין כל אפשרות לשאול אפילו שאלה אם השר הזה דומה ליתר השרים. דבר זה ברור לגמרי. לו היה המצב כזה שאדם שאינו חבר כנסת ונבחר לשר אינו יכול להופיע בפני הכנסת - לא היה נמצא אדם שיסכים לכהן כשר כזה.

על ועדת הכנסת לקבוע שהשר גרי שווה בזכויותיו לכל השרים, פרט לענין ההצבעה.

י. בר-יהודה:

סעיף 10 בחוק המעבר אומר: "הממשלה תהיה מורכבת מדאש הממשלה וממספר שרים מתוך חברי הכנסת ומחוץ לה". סעיף זה קובע רק דבר אחד, אם כי אותו הוא קובע באופן מוחלט - שבתוך הממשלה מצבו של השר, שהוא אינו חבר כנסת, הוא על יסוד שוויון גמור. איני מספק בזה. בתוך הממשלה - זה אינו קובע שום דבר בנוגע למצבו בכנסת. לדעתי זה אומר שכל מה שהכנסת מחליטה וצריך לחתום עליו - ברור שהשר הוא החותם ולא מישהו בשמו; לצריך לתת בכל מקום מחוץ לכנסת הודעה בשם משרדו והממשלה - הוא עושה זאת. בזה אין שום ספק. הספק שיש לי הוא רק בנוגע למצבו בתוך הכנסת. רק זה. אינני רוצה לכן, שיתכחחו בנקודה שאינה קיימת. בממשלה הוא בדיוק באותו סטטוס כמו יתר השרים.

עכשו, מה מצבו בתוך הכנסת? אני כאן טוען משהו שאמר שר המשפטים, אבל חושב שזה הפוך. שר המשפטים אמר: מה זו ממשלה? ממשלה - זה שרים. אני אומר: להיפך. השר הוא רק בא-כח הממשלה. ברגע שכתוב שהאחריות היא קולקטיבית - כאשר השר מופיע בעניני המשרד שלו, מופיעה הממשלה ולא השר. הממשלה היא קולקטיבית - היא יכולה אחר-כך, בקשר עם זה, לתת לו מנה.

כאשר מופיע בכנסת מר רוזן - איני מדבר כרגע על הועדה, כאן הוא נמצא עכשו באופן אישי - ומדבר על ענין שהוא ענין ספציפי של משרד המשפטים - לא שר המשפטים מופיע, אלא הממשלה ושר המשפטים בשמה. הממשלה יכולה לומר - היא אף פעם לא תאמר, אבל מבחינה קונסטיטוציונית היא יכולה לומר, שמישהו אחר מופיע, כמו שהיא אומרת כאשר מר רוזן יסע לאנגליה או לאמריקה מטעם המגבית, ובשם משרד המשפטים יופיע שר האספקה והקצוב. בשני המקרים מופיעים בשם הממשלה כולה. כך, שעצם העובדה, מי הוא השר המופיע, אינה קובעת שנוה פגעו בזכותו, כי הזכות היא לא שלו כשר - הזכות היא של הממשלה כקולקטיב, והוא דיבר רק בשם הקולקטיב הזה.

אני אומר, מבחינה זו, כל דוקומנט לכנסת, כשהוא חתום על-השר, זהו חבר וזרמלי, והזכות להופיע ולדבר בכנסת יש רק לחבר כנסת. ברצוני לומר שהיוצא מן הכלל האחד, היות והוא יוצא מן הכלל צריך להיות כתוב במפורש - בפתיחת הכנסת: הנשיא. לא בדרך כלל, רק בפתיחת הכנסת. הנשיא אינו יושב למטה - הוא יושב עם הקהל. זה, אנכי לדעתי, לא נכון. אבל אין זה חוק. אני הדגשתי את זה בהתחלה, אבל אל תחשבו שיש לי איזה שהוא רצון מיוחד, לגבי השר הקונקרטי הזה ולגבי הממשלה שבפעם ראשונה השתמשה בזה, של צביטה קטנטונת. אני אומר, לדעתי, מה צריך להיות. אני חושב שלהופיע בכנסת ולדבר יכול רק חבר כנסת. (א. תבורי: ולשבת באולם מותר לו?) איני מערער על זכותו לשבת באולם. אם למזכיר הממשלה מותר לשבת שם - לשר בודאי שמותר. על זה לא ערערתי כי זה דבר קטנטן ואין ערך לזה. אך להופיע ולדבר בכנסת יכול רק חבר הכנסת.

ש. כז:

הדיון הזה הוא תוצאה שלישית של העובדה שאנחנו לא דנו בחוקה עצמה. כל פעם אנחנו צריכים להחליט על דברים יסודיים תחת לחץ הזמן, ולכן אי-אפשר להעמיק והדיון מקבל צורה סיעתית גרידא ואין מעמיקים במשמעות הדברים. אין לי רושם שאלה שאומרים שזה ברור ושהמסקנה ברורה, העמיקו במשמעות הוראת זו, המניחה עכשו למנות שר שאינו חבר כנסת. לדעתי, משמעות הדבר היא שהרשות המבצעת, הממשלה, מוספפת אדם למען יעילות העבודה, אבל אין לזה משמעות בפני הכנסת. הכנסת-זה בית-נבחרים וכולם יכולים לשבת בכנסת אנשים אחרים הקשורים בעבודתה והייתי מציע שבם לו יהיה מקום מיוחד, כמו שיש לאנשים אחרים.

ש. כ"ץ:

זוהי קואופרציה של אדם, אבל אין לזה כל משמעות בפני הכנסת.

אני חולק על דעתו של שר המשפטים בנוגע לתקדים הבריטי. שם אין מצב מקביל במאה אחוזים, אבל יש מצב דומה. יש שרים היושבים בבית הלורדים ושר שאינו חבר בבית הנבחרים אינו מופיע בפני בית הנבחרים. יש לו מקום מיוחד, הוא יכול לבא ולשמע מה שאומרים עליו. הממשלה הזאת מציעה לדעתי, מוצא איך להגן בכנסת על פעולות שר שאינו חבר כנסת והוא כלול בהצעה למנות תת-שרים.

האחריות הקולקטיבית של הממשלה ומה שנובע ממנה זה בדיוק ההיפך, לדעתי, ממה שאמר שר המשפטים. אחריות קולקטיבית של הממשלה, משמעותה, ששר המופיע בכנסת מופיע כנציג הגוף הזה. אין הוא מופיע באופן אישי ואין הוא מופיע אף פעם כיחיד. הממשלה מופיעה בצורת אישים.

לכן, אינני רואה כאן קושי מעט לתת-שר או אפילו לחבר אחר של הממשלה להופיע בשם הגוף כולו, באותם העניינים שבהם מטפל השר שאינו חבר הכנסת.

ברצוני להדגיש שאין כאן כל רצון להקניט או לפגוע בשר הספציפי הזה. כל הכבוד לו וחבל רק שאנחנו צריכים לדון בבעיה פרינציפיונית כאשר המסגרת היא מסגרת של הצעה ספציפית.

ה. גונן:

הייתי מבקש את חברי הכנסת לא להביא את העניין לידי אנסורד. אם החוק מאפשר לאיש מבחוץ להיות חבר הממשלה, צריך הוא להנות מכל הזכויות והוא גם צריך לדאוג שהכל יהיה בסדר. אתם רוצים שהוא יהיה שומע ואינו מדבר.

ועוד: מה הוא הנוהג הפרלמנטרי בעולם? מורגנטאו שלנו שימש 12 שנה כשר הכספים בארצות הברית ואף פעם לא נבחר כחבר הקונגרס. אני, ענדכם, הייתי חבר בקואליציה שראש הממשלה שלה בא מהחוץ.

אני מציע שלשר הבא מבחוץ תהיינה כל הזכויות,

פרט להצבעה.

ד. בר-רב-האי:

רציתי להעלות את הבעיה הזו כדי שלא יהיה כל ספק. גישתו של חבר הכנסת כץ אינו נכונה. הוא אינו יושב בזכות קואופרציה, הוא מונה ואושר על-ידי הכנסת. לא חבר האנשים המהווים את הממשלה מנו אותו בלי ידיעתנו. אין בכלל להשוות את זה. אם אתם משתמשים בדוגמאות אנגליות - אל תשתמשו רק בדוגמאות המתאימות לכם. יש גם דוגמאות אחרות. שם מיד מעמידים את האדם לבחירות משנה אחרות.

אני בעצמי הצבעתי נגד התוספת שיכול להיות שר שאינו חבר כנסת. אבל, כיון שהתוספת הזו נתקבלה אי-אפשר להתעלם ממנה. אם הוא אושר ע"י הכנסת בתור חבר הממשלה - הכנסת רוצה לפקח על פעולתו ורוצה לשמוע את תשובתו. קבלנו את פרק "השאלות", לפי דרישת חבר הכנסת בר-יהודה, שלפיו צריך השר, שאליו מופנית השאלתה להיות נוכח בזמן מתן התשובה, ויש אפשרות להעמיד לשר עוד שאלה נוספת במקום. כל זה נופל ברגע שהשר אינו יכול לענות. השאלתה אינה מכוונת לאיזה קולקטיב אנונימי, אלא לשר מסוים והשר המסוים הזה צריך לתת תשובה. הכנסת תשלול מעצמה את חלק מזכויותיה העיקריות אם היא לא תתן לשר להסביר את העניינים שהוא מטפל בהם.

א. י. גרינגרם:

אין שני סיני שרים - האחד שיכול להופיע ושני שאינו יכול להופיע. אם השר אחראי בפני הכנסת, הוא צריך גם להתגונן, ובפרט שהנוהג הזה קיים בארצות רבות. לדעתי אין זו רק זכות לשר, אלא חובה. הכנסת צריכה להיות מעוניינת בזה שהוא יופיע. בתקנון כתוב שהכנסת רשאית לדרוש מהשר שיופיע וימסור דו"ח על פעולותיו - ואם כך הדבר, הרי זו חובתו להופיע ואין כאן כל זכות.

י. טרלין:

הויכוח הזה הוכיח בעליל איך מערבבים את המצוי ואת הרצוי; את הרצוי ששר יוכל להופיע בכנסת, את הרצוי ששר יוכל להביא בעצמו את תכניותיו, את הרצוי שהשר יוכל להגן על הפוליטיקה שלו. אבל, המצוי הוא אחר. יש לנו חוק מעבר ואת חוק המעבר אסור לפרש באינטרפרטציה מורכבת, אלא צריך לפרש אותו כלשונו וככתבו. ייתכן שכל אלה שרוצים להקנות לו את הזכויות האלה חייבים להביא תקוון לאותו חוק, אבל על סמך מה שכתוב עכשו בחוק המעבר אין השר יכול להופיע, אין השר יכול להביא את תכניותיו, כי כאן כתוב רק דבר אחד: בחוק הזה כתוב שאדם שאינו חבר כנסת יכול להיות שר. בתור שר הוא יכול לנהל את משרדו, הוא יכול לבצע הרבה דברים טובים והרבה דברים רעים בשביל המדינה, אבל אם הוא רוצה שיהיה לו גם פה צריך לחפש דרכים אחרות. (א. י. גרינברג: איפה זה כתוב?) ואני שואל אתכם: איפה זה כתוב, איפה כתוב מה שאתם אומרים? זה אינו בחוק המעבר ואין אתה יכול קונסטרוציה - וזוהי קונסטרוציה - לפרש פרוש כל-כך רחב.

הדברים אצלנו נעשים מן היד אל הפה. משום שיש קונסטלציה פוליטית כזו או אחרת מתחילים בפרושים. התנגדתי בדיוק כמוך חבר הכנסת בר-רב-האי שמישהו מחוץ לכנסת יהיה שר, אבל קבלו את ההחלטה הזאת. יבואו עכשו החברים שהשתמשו כבר בסעיף הזה ויביאו הצעה כיצד להגדיר את סמכויותיו. כשיחה פרטית עם חבר הכנסת גרבוסקי, שאלתי: ומה מצב העניינים מבחינת החסינות? אומרים: אין לו. אינני יודע, יבואו ויאמרו: היות והוא שר והיות והשרים הם מחוסנים - גם הוא מחוסן. זה רצוי אולי, אבל אין זה מצוי, רבותי, בחוק שלנו.

אני הייתי מציע שהיום לא נקבל שום החלטה בענין זה, אלא נטיל על ועדה שתכין תקוון לחוק הזה. על סמך החוק הזה אין הוא יכול, לדעתי, אפילו לשבת בתוך הכנסת ולא ליד שולחן הממשלה. יש לעשות את הדברים שיהיו ברורים.

הינ'ר י. הררי:

רבותי, את ההסתייגות בחוק המעבר אני הכנסתי בניגוד לדעת הרוב בוועדת החוקה, והכנסת קבלת את ההסתייגות שלי. אני רואה שכל מי שמתנגד לתת רשות הדבור לשר, התנגד להסתייגות שלי.

ההצעה שלי באה מסבה פשוטה מאד - אך לא אפתח כעת את כל הרעיון. יכולים להיות מצבים שגם למפלגות וגם למדינה יש אישים שהרבה יותר חשוב לנצל אותם בשליחות בחוץ-לארץ או לכל תפקיד אחר. באותו הזמן גולדה מאירסון לא היתה חברת מועצת המדינה הזמנית והיתה ציר במוסקבה ויכול להיות מצב כזה שרוצים להביא אדם ממקום אחר ולעשותו לשר, או מעוניינים במוסחה מסוים - איני מדבר כרגע על מוסחיותו של מר גרי - וברגע שכל נבחר העם או רוב נבחר העם נותנים לו אסון שיהיה שר - לדעתי צריך לעשות תקוון קונסטרוציוני כזה ולאפשר דבר כזה.

הכנסת בטעות, או לא בטעות, קבלה את ההסתייגות שלי ויכול להיות שר שאינו חבר כנסת וזהו עכשו החוק. ברגע שהוא שר, לדעתי, אי-אפשר לפרש אחרת את רצון הכנסת שמאותו הרגע יש לו כל הסמכויות שיש לשרים האחרים, פרט לחסינות והצבעה, ואין כל צורך לחוקק חוק מיוחד, מפני שהעם אינו רוצה לתת לו חסינות. מרגע שהוא חבר הממשלה זכותו היא להגן על כל תכניותיו בממשלה וזוהי זכותה של הכנסת לשמוע את דבריו ולדרוש ממנו באורים ותשובות. אחרת איני יודע מה הכנסת תעשה. הוא יוכל לעשות כל מה שירצה ולכנסת לא תהיה אפשרות לדרוש ממנו הסברים.

הדוגמא של הנשיא אינה דוגמא, מפני שכל אלה שהיו סבורים שהנשיא אינו צריך לשבת בכנסת, סברו זאת להגדלת כבודות ולהפרכת סמכותו של הנשיא. זה לא מפני שהוא לא ראוי, אלא מפני שהוא כל-כך ראוי וכל-כך מעל הכנסת שאינו צריך לשבת בכנסת. הוא בא כאורח לכנסת ושומע את הדיונים. לדעתי, ברגע שהכנסת - יכול להיות בדעת רבים בטעות ופגול להיות בדעת אחדים בתבונה - החליטה שמישהו יכול להיות שר, - הוא יכול להיות שר עם כל סמכויותיו. א

ט. גרבוונסקי:

אין לי ספק שהשאלה הזו מהווה בעיה. החוק נתן לאדם זה מעמד של שר - זוהי עובדה. החוק השביע אותו בפני הכנסת - זוהי עובדה. כל הדוגמאות של עמים אחרים אינן באות בחשבון. אני מסכים לדעת חברי שהענין טעון החלטה וטעון פרוש וטעון חוק. לזאת אני מסכים. אבל אני יכול לתת פרוש הפוך מזה שנתן חבר הכנסת סרלין. כלומר, מבחינת זכות מתן פרושים - שנינו שווים. החוק אישר זאת ולא אמר "לא", ואם הוא לא אמר "לא" - אני אומר: כן. מכיון שזו נשבע בכנסת והוא אחראי בפניה - אני מפרש את זה שהוא יכול גם להופיע. אני מסכים שאנחנו הפעם נפרש.

אני הייתי אחד מאלה שהתנגדתי לכך שיהיה שר שאינו חבר כנסת. היותו שר אינה מקנה לו זכות הצבעה וזכות חסינות.

הנמוק של תת-שרים אינו חובה. אין חובה על שר שיהיה לו תת-שר.

אני, לכן, חושב שבאופן כללי יש לאשר את טעמיו ואני תומך בדעה שיש לפרש את הדבר בכמה סעיפים שיובאו לאשורה של הכנסת.

פ. אילנבא:

הויכוח כאן הוא כאלו בענין של פרט, אבל הוא נוגע למערכת הכללית של יחסים בין הכוח המבצע והכוח המחוקק.

יש לנו כבר מסורת תחוקתית פרלמנטרית ולפיה הנשיא, שנבחר על-ידי הכנסת, והוא נשבע לה אמונים, אין לו, בכל זאת, זכות הופעה והצבעה; עד כדי כך הרחקנו לכת שאין לו זכות הופעה בבית הנבחרים. אינני רוצה לעורר כאן את הנקודה הזאת שבה בשעה שהכניסה לכנסת אסורה לנשיא יושבים בה בקביעות פקידים מסוימים. זוהי אחת מגישות המסטר שישנו אצלנו.

ביחס לזכויותיו של שר שאינו חבר כנסת: חברים אמרו שחוק המעבר אינו מפורש. אולם, הדבר אינו כך. מי ששר וחבר כנסת - הרי זה ברור. אם מישהו שר ואינו חבר כנסת - יש לו זכות של שר ולא של חבר כנסת. מא שאתם טוענים ביחס לזכותו להגן על עצמו: אין לו זכות הגנה עצמית, אלא קולקטיבית. אם אין לי אסון אליו הוא בין כה ימשיך לכהן עד שכל הממשלה תמשיך. הוא יכול להתפטר רק בשעה שהממשלה מתפטר. אין לי אפשרות לבקש אותו בסובן זה, עד הוצאת מסקנות. הבעתי לו אי-אסון והוא יושב. כמו כן ברור לגמרי שמי שאינו חבר הכנסת אין הוא נהנה מחוק החסינות ומכל יתר החוקים שנתקבלו לגבי חברי הכנסת. גם בענינים הנוגעים לשרים בוודים קובעת הממשלה לא פעם ועדת שרים ובראשה שר אחר. למשל, הממשלה הקודמת קבעה ועדת שרים לענין אוסטושינסקי בראשון-לציון וראש הממשלה הקודמת עמד בראש הוועדה הזאת ואמנם עד היום טרם קבלנו את מסקנותיה - אני אוסרת זה לשר המשפטים האומר שאילתות אנחנו מגישים לשר היחיד. אין לי אפשרות להביע לו באופן אישי אי-שביעות רצון מעבודתו, אלא רק לגבי הקולקטיב, ולכן אין כבר שאלה אם הוא מגן על עצמו באופן אישי.

אם יוכנס חוק לתיקון בחוק המעבר שאינו ניתן לפרוש רחב כפי שרצון כאן חברים מסוימים - נדון על החוק.

ד. בר-רב-האי:

אני מציע את ההצעה הבאה להצבעה: שר שאינו חבר הכנסת, יהיה לפי התקנון והנוהג של הכנסת שווה בזכויות וחובות לשר שהנו חבר הכנסת, פרט להשתתפות בהצבעות.

י. סרלין:

אני מציע להטיל על ועדת משנה להמציא בישיבה הבאה את פירוש הסמכויות החובות של שר שאינו חבר בכנסת, על-מנת שדבר זה יהווה חלק מחוק המעבר.

ט. גרבוונסקי:

אם השר יוכל להופיע בינתיים, במקרה הצורך, אני מסכים לקביעת ועדת משנה.

י. בר-יהודה:

אני מתנגד לכך שהשר יופיע בינתיים, כי תקדים הוא גרוע מהחלטה.

היו"ר י. הררי:

אני מעמיד להצבעה את שלש ההצבעות הבאות:

(א) הצעת ד. בר-רב-האי:
שר שאיננו חבר הכנסת, יהיה לפי התקנון והנוהג של הכנסת שווה בזכויות וחובות לשר שהנו חבר הכנסת, פרט להשתתפות בהצבעות.

(ב) הצעת י. בר-יהודה:
שר, שאיננו חבר הכנסת, שווה זכויות בתוך הממשלה, אולם אינו נהנה מזכויות חבר הכנסת, כגון זכות ההופעה במליאת הכנסת.

(ג) הצעת י. סרלין:
להעביר את הענין לוועדת משנה.

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד העברה לוועדת משנה
- 11 - בעד קבלת החלטה בוועדת הכנסת

הוחלט לדון בוועדת הכנסת.

ה צ ב ע ה:

- 12 - בעד הצעת ד. בר-רב-האי
- 5 - בעד הצעת י. בר-יהודה

הצעת ד. בר-רב-האי נתקבלה.

הוחלט ששר שאיננו חבר הכנסת, יהיה לפי התקנון והנוהג של הכנסת שווה בזכויות וחובות לשר שהנו חבר הכנסת, פרט להשתתפות בהצעה.

הסתייגויות:

לחבר הכנסת י. בר-יהודה: שר, שאיננו חבר הכנסת, שווה זכויות בתוך הממשלה אולם אינו נהנה מזכויות חבר הכנסת, כגון זכות ההופעה במליאת הכנסת.

לחבר הכנסת י. סרלין: הענין הנידון איננו יכול להיות טובא לכנסת בדרך של קבלת החלטה, כי אם ע"י מעשה חקיקה כתוספת או כתיקון לחוק המעבר, בו יפורטו הזכויות והחובות של שר שאיננו חבר כנסת.

לחבר הכנסת ש. כץ: להוסיף לחוקת המעבר: שר שאיננו חבר הכנסת יהיה שווה בזכויות ובחובות לכל שר אחר, אולם לא יהנה מזכויות חבר הכנסת. עניני משרדו בממשלה יובאו לכנסת ע"י שר אחר שהוא חבר הכנסת או חבר כנסת אחר, שיתמנה לשם כך.

לחבר הכנסת ט. טובי

א. תבורי:

כיצד תובא החלטתנו למליאת הכנסת ?

היו"ר י. הררי:

בצורת החלטה של תקדימים לתקנון.

קיימת עדיין בעית סגני השרים. חבר הכנסת בר-יהודה
טוען שענין זה שייך לוועדת החוקה.

מ. גרבובסקי:

אני מציע להזמין מישהו מהממשלה כדי לשמוע את
פרטי הענין, ורק לאחר זאת נוכל להחליט לאיזה

ועדה זה שייך.

י. בר-יהודה:

אני מסכים לכך, בתנאי שעד אז לא נעמוד בפני עובדה
של תת-שר. אני שואל את בא-כח הממשלה, אם אפשר
לראות את הדבר הזה כמובן.

ה. ו. ח. ל. ט:

להזמין בא-כח הממשלה לישיבת ועדת
הכנסת כדי להסביר את ענין סגני-
השרים, ועד אז לא לקבוע דבר.

פ. רוזן-שר המשפטים:

אני יכול להסביר לוועדה מהי התכנית. אם אינני טועה
דבר על זה גם ראש-הממשלה בכנסת. התכנית היא,
קודם-כל, שסגני השרים יהיו רק מתוך חברי הכנסת ולא כל אדם אחר מחוץ
לחברי הכנסת. ההצעה היא שהאחריות בפני הכנסת על מעשי השר ועל המדיניות
של הממשלה תהיה מוטלת רק על הממשלה ורק על השרים ולא על תת-השרים.
שלישית, שהאדם הזה, חבר הכנסת שיתנה כסגן-שר - ראש הממשלה חולק על המונח
"תת-שר" - יעזור לשר במילוי תפקידיו, אבל יהיה אחראי רק בפני השר.

זאת היא התכנית. הוא יכול גם להופיע בכנסת בתור
ממלא-מקום השר או לדבר בשמו, ז.א. לדבר גם בשם הממשלה, אבל כל האחריות
היא על השר הממנה אותו. לפי התכנית הזאת סגן-השר הזה יתמנה ע"י השר.
לא באישור הכנסת ולא באישור הממשלה.

לא טור ברגע זה אם ביצוע התכנית חאת מחייב
חקיקה. לי על-כל-פנים ברור שהממשלה צריכה להודיע על כל פרטי התכנית
לכנסת; זה גם מובטח ואני חושב שזה ייעשה. אני עומד ברגע זה עוד בדיון
על הצד המשפטי שבדבר, וכרגע אינני רוצה להניע דעה אם הדבר מחייב חקיקה
או לא.

י. בר-יהודה:

האם תת שר כזה יכול להיות חבר מוסדות רפרזנטטיביים
של הכנסת, נאמר חבר הנשיאות ? האם הוא יכול
להיות חבר ועדה אמטפלת באותו הענין שהוא שם תת שר ? שר אינו יכול להיות
חבר בוועדה כזו.

פ. רוזן-שר המשפטים:

אני מניח שלא.

מ. גרבובסקי:

הצעתי בעינה עומדת, כי הענין טעון יתר בירור.
הצעתי היא שמי שיקבל יפוי-כח בשם הממשלה יתפיע
בפנינו וימסור לנו ביתר פירוט את התכנית.

היו"ר י. הררי:

לפני הפגרא עורר חבר סיעת מק"י את שאלת צירוף
חבר סיעתו לוועדת המשנה לחוק האזרחות. חבר הכנסת
טובי טוען שעלינו להחליט בשאלה זו היום כי ועדת המשנה מתקרבת לסיום עבודתה.

ט. טובי:

ועדת הכנסת החליטה שועדה מיוחדת תדון בחוק האזרחות
היא תהיה מורכבת מחברים של ועדת הפנים וועדת

ט. טובי:

החוקה. הועדה הורכבה ע"י שני יושבי-ראש הועדות האלה. נציגי סיעת מק"י יושבים גם בוועדת הפנים וגם בוועדת החוקה, ואינם יושבים בכלל בוועדה המשותפת הזאת.

דבר שני: לפי הצעת חבר הכנסת בר-יהודה נדמה לי, נתקבלה החלטה שיש לשתף שני חברים אפוא ערבים. זה לא היה ברור. לא נאמר בפירוש איזה שני חברים והתברר לבסוף שבוועדה זו יושבים שני חברי הרשימה הדמוקרטית של נצרת. אינני מערער על כך ששני חברי הסיעה הזו יושבים בוועדה; אני מערער על כך שסיעת מק"י שיושבת בשתי הועדות מקופחת בענין זה ואינה יושבת בוועדה המיוחדת הזאת.

ס. בן-עמי:

האם ועדת הכנסת מסנה חברים לוועדות מסנה? לדעתי אין אנחנו יכולים להכנס לשאלה ששייכת לוועדת הפנים ולוועדת החוקה.

ט. טובי:

ועדת הכנסת החליטה ששתי הועדות תבחרנה את ועדת המסנה, אבל לצערי שני יושבי-ראש הועדות סרבו לתת זכות זאת לחברי הועדה ובעצמם קבעו מי הם החברים.

ד. בר-רב-האי:

החלטה זו נתקבלה בזמן העדרו של חבר הכנסת הרדי. ועדת הכנסת החליטה להרכיב ועדה משותפת של ועדת הפנים וועדת החוקה והביעה את דעתה שיש אפוא לדאוג לכך - כפי שכבר ציין חבר הכנסת טובי - שבוועדה זו יהיו מיוצגים האזרחים הערבים של המדינה ע"י שני נציגים. ועדת הכנסת אינה קובעת לכל ועדה את מי לבחור - ועדת הפנים בחרה את החברים. (ט. טובי: מר מינץ מינה את החברים ולא הועדה). אנחנו אז קבלנו מצד אחד מועדת החוקה את רשימת חבריה ומועדת הפנים את אותה הרשימה. אינני יודע כיצד נקבעו הרשימות האלה, אבל שתייהן היו נציגי הערבים. ישנן עוד סיעות שלא באו לידי בטוי. הועדה שהיא מורכבת משש מ-15 חברים, התחלקה בין שתי הועדות האלה. אלה הן העובדות כפי שנוצרו. חבר הכנסת טובי יכול עכשיו להפנות את הצעתו או את ערעורו לוועדת הפנים שבה הוא חבר ולבקש הגדלת הנציגות. אם הוא פונה אלינו - אין לנו יכולים להתערב בשאלת הרכב הועדה, ואיננו יכולים להכתיב לוועדות השונות את מי לשלוח. בהרכב הועדה ישנו חיסוב של יחסי הכוחות ואם אנו נציג להוסיף חבר נוסף, אלול הדבר לשנות את כל יחסי הכוחות.

ס. גרבובסקי:

אין כל חובה להרכיב ועדה שיהיו בה כל המפלגות. את הפרינציפ הזה לא קבלה הכנסת. רק לגבי ועדת הכנסת וועדת החוקה הוחלט שכל המפלגות צריכות להיות מיוצגות בהן; בכל יתר הועדות יכולים לחול שינויים. בענין זה היתה חשיבות מיוחדת שבא-כח המיעוט הערבי יהיה נוכח בה. היתה לזה חשיבות פוליטית, לאומית ומוסרית, ואין איש מאתנו שערער על כך. אין כל הכרח שדוקא המפלגה הקומוניסטית או כל מפלגה אחרת תהיה מיוצגת בה. אין כל חובה פוליטית, לאומית ומוסרית לכך. היה חשוב שבא-כח השניים ישתתף בוועדה - והוא משתתף. אני לכן חושב שאין להגדיל את מספר החברים.

אני מסכים ביסודה להערמו של חבר הכנסת

בן-עמי, שבדרך כלל נתון הרכב הועדה בידי שתי הועדות האלה, ואנו איננו צריכים להתערב בדבר. אבל גם לו היינו נתבעים להתערב, אין שום חובה מוסרית שדוקא בא-כח סיעת מק"י ישב בה. שאלת יצוגה של סיעת מק"י בשם התושבים הערבים היא שאלה הנתונה להשקפתו של כל ערבי וערבי.

י. בר-יהודה:

אני רוצה משהו לומר קודם-כל לגופו של דבר ואחר-כך לצד הפורמלי. לגופו של דבר: לו החליטה ועדת הכנסת, שהיא קובעת שבוועדה זו יהיה גם נציג הערבים, יתכן שלא היה בזה שום דבר נוסף, לדט לקביעת עובדה שאסור שימצא שם נציג העם היהודי אפוא אלא שיש צורך לשתף בוועדה זו גם את נציג העם הערבי. ההחלטה אמרה: שני ערבים. ההגיון הפשוט אומר שכאשר יש בכנסת 3 חברים ערבים, מהם שניים חברים במפלגה אחת - הכונה היא שאנחנו דורשים בא-כח מכל מפלגה. גם ל3 היו עשרה חברים, כאשר אומרים שניים, הכונה היא שיהיו ממפלגות שונות. לו היינו רוצים שהמפלגה בת 2 חברים תשב כמאה אחוזיה בוועדה היינו אומרים "ערבים".

י. בר-יהודה:

ברצוני להזכיר לכם שעצם ההדגשה הזו
על שני ערבים באה לאחר שחבר הכנסת

וילנר עורר את השאלה.

אני חוזר לענין הפורמלי. אני חושב, שכמו
שהיתה לנו רשות להחליט שישבו שני חברים ולא אחד, (ס. נו-עמי: לא האתה
לנו רשות). אבל, החלטנו והחלטתנו חייבה. ויש לנו הרשות לפרש את ההחלטה
על שני החברים, כמו שאנו מפרשים בהרבה מקרים אחרים. זה יהיה צודק והוגן,
כי ועדת המשנה בעצמה איננה מחליטה.

א. שפטל:

אם אנחנו מחליטים - איננו מחליטים
על אישים, כי יש לנו ענין של מפלגות.
אם אנחנו אומרים המפלגה הקומוניסטית, אינני יודע אם המפלגה הקומוניסטית
תשלח את מיקוניס או את טופיק טובי. עוד לא קרה עד היום שנבחר ועדות
לפי אישים ולא לפי מפלגות. אם המפלגה הקומוניסטית תשלח את מיקוניס
במקום ט. טובי, הרי כל ההחלטה על שני חברים מאנדת את ערכה. טופיק
טובי אינו בא-כח הערבים אלא של מק"י וזו אינה מפלגה ערבית, אלא מפלגה
בינלאומית.

נ. ניר - יו"ר ועדת החוקה:

ברצוני להעיר שיושב-ראש ועדת החוקה
וכיושב ראש ועדת המשנה לחוק האזרחות,
שבשעה שקבלנו את ההחלטה של ועדת הכנסת, החלטנו לצרף את החבר הערבי
שנועדתנו - את חבר הכנסת צ'רג'ורה. וועדת הפנים בחרה בחבר הכנסת זעבי.

לדעתי, אפשר לצאת מהמצב שנוצר בנקל.
אין כל ספק שאזרחי המדינה הערבים מעונינים מאד בחוק זה ואינני רואה
כל אסון בדבר, אם במקום שני ערבים ישבו כל שלשה הערבים הנמצאים בכנסת.
הועדה מורכבת מ-17 חברים, אשר אינם באים כולם לישיבות וחבר נוסף לא
יזיק לוועדה. במקרה זה שהתושבים הערבים מעונינים כל-כך בחוק, מוטב לא
לדבר על מפלגות, אלא פשוט על שלשה הערבים.

ט. טובי:

הדבר הוא פרינציפיוני מאד. יש כל
מיני ועדות בכנסת והמפלגה הקומוניסטית
אינה מיוצגת בכל הועדות. זה נכון. הכנסת לא קבעה כי כל הסיעות צריכות
להיות מיוצגות בכל ועדות הכנסת. לכמה חברים שאמרו זאת, ברצוני לאמר
שיש גם כן הגיון לדברים. לא יתכן שמפלגה המיוצגת בשתי ועדות ושתי הועדות
האלה מסנות ועדת משנה משותפת - הרי לא יתכן שאף נציג אחד יתמנה כחבר
בוועדה הזו. אני רואה בכל הענין הזה רק דבר אחד, והוא: הרצון להרחיק
את המפלגה הקומוניסטית ולא לאפשר לה להשתתף בוועדה זו. אני מתנגד בכל
תוקף לענין הזה ואני פונה לכל החברים בוועדת הכנסת שלא יעשו נסיונות
מסוג זה להרחיק בכוונה מפלגה מסויימת היושבת בזכות בוחריה ושיש לה כל
הסמכות להשתתף בעבודת הכנסת, כמו כל סיעה אחרת.

דבר שני: אני חולק על דבריו של גרבובסקי
שדוקא שני חברי הסיעה הדמוקרטית של נצרת מייצגים את התושבים הערביים
בישראל. (ס. גרבובסקי: אמרתי שבשאלת המנדט יחליט כל-אחד את מי הוא מייצג.
אתה יכול לחשוב שאתה מייצג, הם יכולים לחשוב שהם מייצגים). אני אומר בפירוש
ששני החברים האלה אינם יכולים לייצג את התושבים הערבים בישראל. זוהי
עובדה. אם אתם רוצים שהערבים יוכלו לומר מה שיש בדעתם אין זה יכול להעשות
ע"י החברים התומכים במדיניות הממשלה שפוגעת באזרחים הערבים ומגרשת תושבים
ערביים. זה לא יתכן וזה לא יהיה. (היו"ר י. הררי: אינך מדבר לעצם הענין).
לכן, אני פונה לכל חברי הכנסת שלא יקפחו מפלגה שיש לה כל הזכות להשתתף
בוועדות הכנסת, ובמיוחד בוועדה זו המענינת את כל תושבי הארץ. ודוקא מפלגה
זו היא היחידה בכנסת שיושבים בה גם יהודים וגם ערביים. על כן, צריך לתת
למפלגה זו את האפשרות להשתתף בוועדה. אני מייצג גם ערביים וגם יהודים.

הצעתי היא, שוועדת הכנסת אשר ניתנה
לה הסמכות לחליט על הרכב ועדה מיוחדת זו, תחליט על הוספת נציג סיעת
מק"י לוועדת המשנה לחוק האזרחות.

א. ג' רג' ורה:

בקשת חבר הכנסת טובי היתה נכונה, יען כי לא פגעה בשאלת נציגות שני החברים האחרים בוועדה והוא לא מחה על העובדה הזאת בתחילת דבריו. הוא נטא סן הנושא בדבריו האחרונים בדבר ייצוג הערבים או אי-ייצוגם. אין זו זכותו של חבר הכנסת טובי לקבוע אם אנחנו מייצגים את הערבים * או לא. אני סבור על כן שהוא טעה בגילוי הדעת שלו בדבריו האחרונים. מקרה כזה קרה בשעת הדיון על חוק נכסי נפקדים והוא אירע משום שלא היה חבר ערבי בוועדה שטפלה בחוק. אני נבחרתי מטעם ועדת החוקה לוועדת המשנה לחוק האזרחות. חבר הכנסת זעבי נבחר מטעם ועדת הפנים וחבר הכנסת סופיק טובי עורר את השאלה הזו בוועדת הפנים. לכן, היות והשאלה הוכרעה ע"י ועדת הפנים, אין זה מסמכותה של ועדת הכנסת להתערב בענין.

היו"ר י. הררי:

אני מעמיד להצבעה את ההצעות הבאות, האחת מול השניה:

(א) הצעת ד. בר-רב-האי:

ועדת הכנסת אינה רואה יסוד להתערבות בהרכב ועדת המשנה לחוק האזרחות, לאחר שועדת הפנים וועדת החוקה חוק ומשפט טילאו את התנאים שנקבעו ע"י ועדת הכנסת.

(ב) הצעת י. בר-יהודה:

ועדת הכנסת תפרש את החלטתה הקודמת בקשר לשני הערבים, שהכוונה היתה לשני ערבים מטיעות שונות.

(ג) הצעת ט. טובי:

בלי כל קשר עם ההצעות הנ"ל, מבקשת סיעת מק"י להיות מיוצגת בוועדת המשנה לחוק האזרחות.

לפני שאעמיד להצבעה את ההצעות הנ"ל אעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת מ. בן-עמי שאין זה מסמכות ועדת הכנסת להחליט בשאלה זו.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת מ. בן-עמי - 4
נגד - 5

הצעת מ. בן-עמי נדחתה.

ה צ ב ע ה:

בעד הצעת ד. בר-רב-האי - 11
בעד הצעת י. בר-יהודה - 3
בעד הצעת ט. טובי - 2

הוחלט: ועדת הכנסת אינה רואה יסוד להתערבות בהרכב ועדת המשנה לחוק האזרחות לאחר שועדת הפנים וועדת החוקה חוק ומשפט טילאו את התנאים שנקבעו ע"י ועדת הכנסת.

ט. טובי:

אני מודיע שאני אערער על החלטת זו במליאה.

היו"ר י. הררי:

אין אפשרות לערער על החלטות ועדת הכנסת בפני המליאה.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:
ועדת הכנסת סיימה את דיוניה בפרקי התקנון
הדניים בסדר-היום ובשאלות ועלי להודיע
על זאת מעל במת הכנסת. אבל נתעוררו כמה שאלות אצלי כיחס לפרקים אלה
ואני מבקש מאת ועדת הכנסת לברר זאת.

בהצעות לסדר-היום החליטה ועדת הכנסת שבמקרה
שיו"ר הכנסת או הנשיאות מחליטים שההצעה אינה דחופה ושאי המציע לערער
בפני ועדת הכנסת. לדעתי זוהי פרוצדורה ארוכה מדי, שעלולה רק להפריע
למהלך העבודה. אני הייתי מציע להוסיף סייגים אחרים להצעות דחופות
מבלי להכניס לענין את ועדת הכנסת.

היו"ר י. הררי:
הדגשתי כמה פעמים ואני מדגיש שנתקפצו
שלא ייתכן שיו"ר הכנסת יביא לוועדה דברים
שאינם בסדר-יומה מבלי להודיע על כך קודם לכך ליו"ר הוועדה.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:
אני מודיע ששוחחתי על כך עם יו"ר הוועדה.

היו"ר י. הררי:
סעיפים אלה עומדים בסדר-יומה הרגיל של
הוועדה.

פ. אילנית:
אני מציעה לחדש את הנוהג שהיה לנו בקשר
לדיון בתקנון: להקדיש את השעה הראשונה
של כל אחת משיבותינו לדיון מקבון.

היו"ר י. הררי:
לפני סיום הישיבה ברצוני להקדיש בפניכם
את סכנתו של שר החוץ בענין הכרעה לצ'רצ'יל:

בשאלת הברכה ששלח ציר ישראל בלונדון למר
וינסטון צ'רצ'יל ליום יובלו הפרלמנטרי הנני
סתכבד למסור לך את ההסבר הבא:

ציר ישראל בלונדון פעל בענין זה באמונה
שלמה בהיותו סבור כי הכנסת תהיה מעוניינת
להיות שותפת למשלוח ברכה לפרלמנטרי בעל
שם עולמי כה דגול ולידיד כה מובהק של התנועה
הציונית ומדינת ישראל כוינסטון צ'רצ'יל.
משרד החוץ העיר למר אילת כי אין זה נכון
לחייב את הכנסת על איזה צעם שהוא בלי
נטילת רשות מאת יו"ר הכנסת, ותהי מהותו
של הצעד הזה כשלעצמו אשר תהיה. לשם מניעת
כל תקלה כזאת לעתיד לבוא ניתנו בכיוון זה
הוראות מפורשות לכל נציגי ישראל במדינות
זרות.

אני מקווה נאמנה כיהסבר זה יניח את דעתה
של ועדת הכנסת והענין לא יוסיף עוד לשמש
נושא לדיון פומבי.

היות וישנם חברים המבקשים לדון בשאלה זו
- הענין ממשיך לעמוד בסדר-יומה של הוועדה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.10.